

Els mitjans públics, culpables de tot

Un baròmetre per detectar els nervis de l'ambient polític i social és comptar les vegades que els mitjans de comunicació públics són criticats, atacats o acusats dels mals socials, de caricaturitzar l'acció política o directament d'explicar malament les notícies. Això té un nom ben simple des de fa dècades, i ben vigent: matar el missatger.

Quan hi ha eleccions, els mitjans de comunicació són els culpables dels resultats electorals dels partits polítics, perquè es decanten per uns i invisibilitzen els altres; són els responsables d'una mala enquesta d'opinió política perquè sempre que parlen dels 'meus' ho fan per subratllar allò què és negatiu; els mitjans de comunicació són culpables de les percepcions crítiques dels ciutadans perquè sempre expliquen les notícies en negatiu; els mitjans de comunicació són els culpables de no haver explicat bé la història, de no haver dotat les criatures de programes prou didàctics perquè els pares i les mares, o els/les cangurs estiguin tranquils quan les situen davant de la televisió; per cert, els mitjans de comunicació són culpables també del llenguatge sexista que es parla al carrer; i de les paraulotes; els mitjans de comunicació són culpables que la gent corri per les carreteres perquè a les sèries i als anuncis hi ha cotxes que corren massa... La llista és llarga i cada dia se'n pot afegir una de nova. No fa pas gaire, el catedràtic Vicenç Navarro acusava els mitjans de comunicació de la Generalitat de no haver explicat el franquisme i la transició des de la perspectiva de víctimes i victimaris, com si la classe política hagués mostrat gran diligència en explicar les ferides de la nostra història des de totes les perspectives, la qual cosa hauria permès, per exemple, estalviar-nos anys

Mai plou a gust de tothom, i en un mitjà públic de servei a la gran majoria de la població això és més cert que mai, perquè tothom hi té dret a reivindicar la seva rajoleta de representació pròpia, i mai serem prou bons com Gaudí per fer trencadissos.

d'incomprensió a Salamanca quan s'han reclamat els arxius espoliats. Però és més fàcil matar el missatger, que és el porter d'una plataforma de projecció personal, institucional, política, en positiu i en negatiu, i sobretot, plataforma de projecció d'una col·lectivitat que vol veure's reflectida en funció de les creences individuals o partidistes.

Tendim a reivindicar l'accent des de la nostra pers-

Mònica Terribas

pectiva i som incapaços de situar-nos a l'altre plat de la balança. Un exemple: per a uns, un mapa del temps que mostri el territori on es parla català –Principat, les Illes, País Valencià i Catalunya Nord– és un insult i una operació de política encoberta per fixar en l'imaginari col·lectiu el concepte de Països Catalans; per a d'altres és el mapa que reflecteix tots els territoris que reben les emissions de les nostres televisions i ràdios i que, lògicament, tenen preferència meteorològica; i per a d'altres és la realitat política que aspiren a tenir. Són tres interpretacions del mateix mapa i segurament, en totes tres perspectives hi ha una part de veritat. Ara bé: és una representació cartogràfica que ens fa avergonyir? Crea alguna mena d'ofensa als qui ocupem aquests territoris?

Continua essent vàlid que els mitjans de comunicació són un baròmetre infal·libre de la desesperació social i política: quan tothom se'ls posa a la boca vol dir que tenim problemes que no sabem com resoldre i busquem un culpable.

Posem-ho d'una altra manera: no la crea per als marroquins que viuen a Catalunya, que són molts, veure que abans donem els mapes del temps de Reikiavik que els de la terra on viuen els seus familiars? Segurament sí, però ells no tenen ni escons, ni tribunes periodístiques per expressar-ho i s'han empecat mitjans de comunicació propis en àrab que ja funcionen i es distribueixen al nostre país per superar la transició fins que els nostres mitjans els representin una mica millor. En canvi, els qui dormen a Catalunya i treballen a Madrid i a Brussel·les es queixen sovint que no s'especifica prou el temps d'aquestes dues capitals per facilitar-los la planificació de vestuari. Mai plou a gust de tothom, i en un mitjà públic de servei a la gran majoria de la població això és més cert que mai, perquè com a mitjà públic tothom té dret a reivindicar la seva rajoleta de representació pròpia, des de la seva sensibilitat, i mai serem prou bons com Gaudí per fer trencadissos.

D'altra banda, les queixes s'accentuen en determinades èpoques i, per tant, continua essent vàlid que els mitjans de comunicació són un baròmetre infal·libre de la desesperació social i política: quan tothom se'ls posa a la boca vol dir que tenim problemes que no sabem com resoldre i busquem un culpable. Si els mitjans són públics molt millor, perquè aleshores tenim

Mònica Terribas
és periodista
i professora titular
dels Estudis de
Periodisme (UPF)

l'agregant: "amb diners que paguem tots".

Els treballadors dels mitjans de comunicació públics s'han acostumat a escoltar com els polítics critiquen i jutgen les seves aportacions professionals. Sortosament, el canvi de poder no ha implicat buidar de personal les ràdios i les televisions, tot i que els càrrecs de responsabilitat a la CCRTV –amb destacables excepcions– els ocupen altres persones. Els professionals del dia a dia són els mateixos d'aquell model d'abans i d'aquest model d'ara.

En aquests moments, els mitjans de comunicació públics són diana, i no motiu d'orgull per una programació de qualitat imitada per les televisions de fora; són criticats, i no motiu de felicitació perquè combinen audiències altes amb la percepció de pluralitat i qualitat superiors a la resta de mitjans, segons avalen els estudis del CAC. En canvi, ara, des de diversos àmbits, l'objectiu sembla ser disminuir l'autoestima de la gent que hi treballa. No té sentit, perquè els mitjans de comunicació públics són patrimoni de tots, són eines de vertebració social, i no s'haurien d'utilitzar com una diana per a la lluita política d'uns contra els altres, de les petites batalles entre intel·lectuals de diverses tendències o partits polítics, a no ser que els qui ho fan siguin fermes defensors de la utilització partidista o instrumental d'aquests mitjans, com ha passat en diverses etapes aquí i a fora.

Els mitjans de comunicació públics han de de ser criticats sempre, i per part de qui sigui, però amb crítiques no fonamentades en desitjos, percepcions o preferències, sinó en dades, en fets comprovables. I si és possible, abans de formular-les, avalades per les institucions de les quals ens hem dotat per poder-los controlar –el Consell de l'Audiovisual de Catalunya–, garant de la tranquil·litat dels profes-

Podrem matar el missatger tantes vegades com es vulgui, però siguem conscients que sovint el matem perquè la imatge que els mitjans retornen de la nostra societat i de les nostres actuacions no ens agrada.

nals dels mitjans públics, que se senten vetllats i també satisfets d'obtenir, en cada informe, resultats que els confirmen, des de fa anys, com els mitjans més solvents, plurals i propers que emeten en el nostre territori. Podrem matar el missatger tantes vegades com es vulgui, però siguem conscients que sovint el matem perquè la imatge que els mitjans retornen de la nostra societat i de les nostres actuacions no ens agrada.

grup
naciodigital.com

estem fent
premsa digital
en català

SCG Aquitània SL
empresa d'Internet creada el 1995

naciodigital.com

diariforestal.com

osona.com

vallesoriental.com

elripolles.info

blocdefotos.com

emercat.com

osonatanga.com